

PROGRAMUL DE COOPERARE ELVEȚIANO-ROMÂN
SWISS-ROMANIAN COOPERATION PROGRAMME

Bazinul Fizeșului
Delta Transilvaniei

Tájékoztató az ökoturizmus alapelveiről

2016

A kiadványt a Svájci Államszövetség társfinanszírozza a kibővült Európai Unió számára létrehozott Svájci Hozzájárulásból.

www.swiss-contribution.ro

www.swiss-contribution.admin.ch/romania

A jelen kiadvány nem feltétlenül tükrözi a svájci kormány hivatalos álláspontját. Ennek tartalmáért a felelősséget teljes mértékben az Ecotransilvania Egyesület vállalja.

Str. Tabacarilor nr. 11A,
Sighisoara 545400,
jud. Mures
www.ecotransilvania.ro
www.facebook.com/ecotransilvania

foto Cosmin Ioan Moga

Az ökoturizmus általános fogalmai

Az emberek különféleképpen használják a tájat, lakókörnyezetüket. A táj használatának egy formájaként értelmezhető szabadidős tevékenységek egyre nagyobb jelentőséget kapnak bolygónk számos területén. A turizmus a három vezető iparág egyike lett, a kőolaj értékesítése és az autóipar mellett.

Szerkezetük sokféleségének köszönhetően az egyes tájak egymástól eltérő jellemzőkkel és különféle szabadidős tevékenységek számára alkalmas, sajátos vonzerővel rendelkeznek. A kikapcsolódás és a táj közötti kapcsolat kulcselemei „szabadidős források”. A táj különféle szerkezeti elemei szabadidős tevékenységek „forrásaivá” válnak, ha az ember felismeri, megfelelően használja, és kikapcsolódásra alkalmasként értékeli azokat. Az ökoturizmus szempontjából a táj kétféle, természeti vagy kulturális forrásokat kínálhat látogatóinak.

Más emberi tevékenységekhez hasonlóan a szabadidős foglalkozások is befolyásolhatják a környezetet, és a kitaposott ösvények és utak, a talajerózió, a növények gyűjtése, az állatok megzavarása, életterük szűkítése stb. által ugyanolyan pusztító hatásuk lehet, mint a földterületek bármely más (mezőgazdasági, ipari stb.) célra való felhasználásának. Megnőtt az igény a természet megismerésére, ugyanakkor lecsökkent a biológiai sokféleség. Válaszként a szélrózsa minden irányából érkező vészjelzésekre az utazás új etikája alakult ki, amit ökoturizmusnak nevezünk.

Az ökoturizmus képes biztosítani a természetes élőhelyek védelméhez feltétlenül szükséges anyagiakat, amelyek más forrásokból nem lennének beszerezhetők, ugyanakkor életképes alternatívát nyújt a kis bevételű közösségek gazdasági fejlődésére. Az ökoturizmus ezen kívül növelheti a turisták műveltségi szintjét és tudatosságát, ezáltal a természeti és a kulturális környezet megőrzésének lelkes támogatóivá válhatnak. Ellentétben a táj nem fenntartható használatával (tömegetturizmus), az ökoturizmusnak a fenntartható környezetvédelmet minden más szempont fölé kell helyeznie.

Az ökoturizmus meghatározása

Az ökoturizmus számos meghatározása közül a Romániai Ökoturisztikai Egyesület (Asociația de Ecoturism din România, AER) által elfogadottat választottuk; ez a Turisztikai Világszervezet (World Tourism Organization, WTO) által elismert meghatározást követi.

Az ökoturizmus a turizmus azon formája, amelyben a turista fő célja a természet, illetve a természettel kapcsolatos helyi hagyományok megfigyelése és értékelése, és amelynek meg kell felelnie a következő feltételeknek:

- a természet megőrzése és védelme;
- helyi emberi erőforrások használata;
- oktatási jelleg, a természet tisztelete – a turisták és a helyi közösségek tudatosítása;
- minimális negatív hatás gyakorlása a természeti és a társadalmi-kulturális környezetre.

A Romániai Ökoturisztikai Egyesület alapelvei az ökoturizmusról

Az AER két nemzetközi modell alapján fogalmazta meg és népszerűsíti az ökoturizmus alapelveit: a minta az ausztrál Nature and Ecotourism Accreditation Program, valamint a Svéd Ökoturisztikai Egyesület által kidolgozott akkreditációs rendszer. Az AER szerint ezeket az alapelveket mind az ökoturisztikai termékek előállítóinak, mind az ökoturizmus alapján működő területek fejlesztőinek gyakorlatba kell ültetniük.

1. A természeti területekre való összpontosítás

Az ökoturizmus a természetben átélt közvetlen és személyes tapasztalatokra épül, helye a természetben van, lényege a természet – geomorfológiai, biológiai, fizikai és kulturális – jellemzőinek a használata. Emiatt a természeti területre fektetett hangsúly alapvető fontosságú az ökoturizmus megtervezésében, fejlesztésében és menedzsmentjében.

2. Az ökoturisztikai termék fogalma

Az ökoturizmus a természetben megtapasztalható élményeket kínálja a látogatóknak és a benne élő közösségnek egyaránt. Ezek által jobban megérthetjük, többre becsülhetjük a környezetünket, átélhetjük a felfedezés és a természet, valamint a helyi hagyományos kultúra védelmének örömeit. Az ökoturisztikai termékek azokat a turistákat vonzzák, akik szeretnének kapcsolatba kerülni a természeti környezettel, bővíteni az ismereteiket, megérteni és értékelni a természetet, és akik szeretnék kedvüket lelteni benne.

Az ökoturisztikai tevékenységek fejlesztőinek és irányítóinak biztosítaniuk kell a bemutatott terület természeti és kulturális kincseinek a megfelelő szintű megértését; ezt általában megfelelően felkészült idegenvezetőkkel, valamint a séták előtt és alatt közölt helyes információkkal lehet elérni. Az értelmezés szintjét és típusát a célközönség érdeklődéséhez, szükségleteihez és elvárásaihoz igazodva kell megtervezni és előkészíteni, személyes és non-perszonális értelmezési lehetőségek széles skáláját kell biztosítani. Fontos ugyanakkor lehetővé tenni, hogy a helyi közösségek valóban hozzáférjenek azokhoz az információkhoz és értelmezési lehetőségekhez, amelyeket a turisztikai helyszínen kifejlesztett ökoturisztikai program kínál.

foto Cosmin Ioan Moga

A Romániai Ökoturisztikai Egyesület alapelvei az ökoturizmusról

3. A fenntarthatóság elve a természeti környezet védelme szempontjából

Az ökoturisztikai tevékenységeknek és kidolgozásuknak a természetvédelem és a fenntartható fejlődés szempontjából legjobb turisztikai és tervezési megoldásokat kell nyújtaniuk. Minden turisztikai tevékenységet úgy kell kigondolni és véghezvinni, hogy a lehető legkisebb legyen a környezetre gyakorolt hatása. Az ökoturizmus termékét úgy kell kezelni, hogy a fenntartható turizmusra jellemző megoldások felismerése és felhasználása által megőrizze és érvényesítse a helyi környezet természeti és kulturális értékeit.

4. A természet megőrzése

Az ökoturizmus pozitív módon járul hozzá a természetes területek megőrzéséhez. Egyik feladata a meglátogatott természeti területek

védelme: konstruktív megoldásokkal járulni hozzá azok megfelelő menedzsmentjéhez és védelméhez (anyagi segítséget nyújtani a természeti területeket rehabilitáló tevékenységekhez, összegyűjteni a turisták által hátrahagyott hulladékot, bevonni a természetvédelmi szervezetek támogatását).

5. Konstruktív hozzájárulás a helyi közösségek fejlődéséhez

Az ökoturizmus hosszútávon hozzájárul a helyi közösségek fejlődéséhez, utóbbi gyakran maga is az ökoturisztikai termék szerves része. Az ökoturizmus előnyeinek nagyrésztét a helyi közösségeknek is élvezniük kell (helyi idegenvezetők foglalkoztatása, helyi termékek és szolgáltatások értékesítése, a helyi infrastruktúra felhasználása).

6. A helyi kultúra és hagyományok iránti figyelmesség

Az ökoturisztikai tevékenységeknek és előkészítésüknek a lehető legkevesebb negatív hatást kell gyakorolniuk az érintett helyi közösség életmódjára, ugyanakkor hosszú távon, építő módon kell hozzájárulniuk ahhoz. Épp ezért az ökoturizmusnak hangsúlyoznia kell a felkeresett terület kulturális sajátosságait, és segítenie kell azok megőrzését.

A Romániai Ökoturisztikai Egyesület alapelvei az ökoturizmusról

7. A turisták elégedettsége

Az ökoturizmus eleget tesz a turisták elvárásainak. Az ökoturisztikai termékek kifejlesztésekor figyelni kell arra, hogy a potenciális turisták általában magas tanulmányi szinttel és magas elvárásokkal rendelkeznek. Ezáltal, az ökoturisztikai termékhez kapcsolódó elégedettségi szint alapvető fontosságú, a kínált élménynek teljesítenie kell, vagy akár meg is kell haladnia a turisták elvárásait.

8. Megfelelő marketing

A cél realista elvárásokhoz vezető, helyes marketing kifejlesztése. Az ökoturizmus marketingje teljes és átfogó információkat ad az ügyfeleknek, ez pedig a felkeresett területek természetes és kulturális környezete iránti tisztelet, valamint a turisták elégedettségi szintjének a növekedéséhez vezet.

Turisztikai célpont vs. ökoturisztikai célpont

A turisztikai célpont egy területileg körülhatárolt földrajzi zóna, amely rendelkezik az alábbiakkal:

1. egységes és koherens marketingarculat;
2. a célállomás arculatába illeszkedő, turistáknak tervezett turisztikai termék-választék;
3. általános és sajátos szolgáltatáshálózat, amely hozzájárul a turisztikai termékek kialakításához és kölcsönös összefüggésben van a marketing arculatával;
4. a célpont „ügyintézőjének/irányítójának” megléte, amely a cél elérése érdekében jól meghatározott politikával, koordinációs és végrehajtási eszközökkel rendelkezik.

Az ökoturisztikai célpont az a turisztikai célpont, amely mindezen túl a következő alapelveknek is eleget tesz:

1. felelős marketingarculattal rendelkezik;
2. a célpont szintjén a fenntartható menedzsmenttel rendelkező vállalkozások vannak többségben;
3. a célpont szintjén a helyi közösségek valós támogatásban részesülnek;
4. a célpont szintjén tudatossá teszik, illetve tájékoztatják a turistákat és a helyieket az ökoturisztikai célpont természetes jellegét illetően;
5. a célpont szintjén konkrét természetvédelmi intézkedéseket valósítanak meg.

A természetjáró turista profilja

Az utazás motivációi

Az ökoturista fő motivációja maga a természet (növényzet, állatvilág, domborzat). Ő nemcsak látni szeretné, hanem meg is akarja tapasztalni a természetet, tanulni szeretne tőle. A történelem és más kultúrák is érdeklik, szeret szabadtéri tevékenységeken részt venni és új emberekkel találkozni.

Kedvenc tevékenységei

Az ökoturista kedvenc tevékenységei nagyon széleskörűek, a természet megfigyelésétől és megértésétől (a természetvédelmi területek látogatása, az élővilág megtekintése – pl. madárles) kezdve a kalandosabb élményekig, és többé-kevésbé kulturális-történelmi jellegű tevékenységekig. Túrázhat, lovagolhat, szekértúrázhat, kerékpározhat stb. Mindig az újat keresi, olyan élményekre vágyik, amelyek gazdagíthatják az életét.

Szálláslehetőségei

Az ökoturista közepes vagy akár alapszintű kényelmi funkciókkal rendelkező szállást keres (sátor, faház, motel, panzió, fogadó).

foto Cosmin Ioan Moga

foto Cosmin Ioan Moga

Információinak forrásai

Az ökoturista bízik mások (barátok, család) ajánlásaiban, de a különböző írott anyagok is fontos információforrásként szolgálnak számára. A korábbi utazások során szerzett tapasztalatok szintén meghatározó szerepet játszanak az úti cél kiválasztásában. Az internetet egyre gyakrabban használják az ökoturisztikai kirándulások megtervezése során, de sok ökoturista elegendő tapasztalattal rendelkezik ahhoz, hogy megszervezze a saját utazását.

Az ökoturista viselkedési kódexe

1. Készüljön fel az utazásra

- Válasszon ki egy olyan utazási irodát vagy szervezetet, amely foglalkozik a turisztikai tevékenység környezetre gyakorolt hatásának a minimalizálásával.
- Válasszon ki egy olyan projektvégrehajtót vagy utazási irodát, amely felkészítő képzést tart arról, hogy miként kell viselkednie a célterületen, vagy hogyan használja környezetkímélő módon a felszerelését;
- Tájékozódjon a természetes élőhelyekről és a célterület kulturális értékeiről;
- Igazítsa viselkedését a célterület értékeihez.

2. Tartsa be a következő szabályokat

- Ne lépjen be a látogatók számára tiltott területekre;
- Tartsa be a jelzéseket;
- Tájékoztassa az utazásszervezőket, a hatóságokat és a többi látogatót bármely, a természeti vagy kulturális környezetet veszélyeztető szabálysértésről.

3. Tartsa tiszteletben a növényvilágot, az állatvilágot és élőhelyeiket

- Mozogjon nyugodtan, ne zavarja a természetet;
- Tartsa be a megfelelő távolságot az állatoktól, ne zavarja őket;
- Ne etesse az állatokat;
- Ne változtassa meg a természetes élőhelyeket;
- Kerülje azokat a területeket, ahol nagy számú állat él;
- Ne szakítsa le a növényeket, ne szállítsa el élőhelyükről az állatokat;
- Ne vásároljon veszélyeztetett növényeket vagy állatokat, vagy olyanokat, amelyek egy bizonyos területen eltűnőfélben vannak.

Információinak forrásai

4. Csökkentse saját tevékenységének a környezetre gyakorolt hatását

- Viselkedjen úgy, hogy tevékenysége a lehető legkisebb mértékű (kémiai, biológiai, vizuális, szag- vagy zajszennyezéssel) szennyezéssel járjon;
- Részesítse előnyben a kis csoportban való utazást;
- Tudatosítsa saját tetteinek a környezetre gyakorolt hatását;
- Tartsa karban a motorral rendelkező felszereléseket;
- Használjon nem vagy csak kis mértékben környezetszennyező felszerelést;
- Válasszon fenntartható, biológiailag lebomló és újrahasznosítható termékeket;
- A hulladékot a szigorúan erre a célra kijelölt területen tárolja;
- Válasszon nem vagy csak kis mértékben környezetszennyező szállítási módokat.

5. A helyi közösségek tiszteletben tartása

- Becsülje meg a meglátogatott területen élő lakosság egyediségét;
- Tartsa tiszteletben a szokásokat, a helyi hagyományokat és a kulturális különbségeket;
- Legyen nyitott a tanulásra;
- Helyi termékek és szolgáltatások megvásárlása által támogassa a helyi gazdaságot;
- Tartsa tiszteletben az emberek intimitását és a magántulajdont;
- Alkalmazkodjon a helyi kultúrához;
- Viselkedjen tisztelettudóan a többi vendéggel szemben.

foto Eliana Seviianu

Könyvészet

- Aylward B., Allen K., Echeverria J. And Tosi J. 1996. Sustainable ecotourism in Costa Rica: the Monteverde Cloud Forest Preserv. Biodiversity and Conservation 5: 315-343.
- World Tourism Organization 1991. Yearbook of Tourism Statistics, Madrid: WTO.
- Zee D. van der. 1990. The complex relationship between landscape and recreation. Landscape Ecology, Vol. 4, No. 4: 225-236.
- <http://www.eco-romania.ro/ro/ecotourism/concept>
- <https://ro.wikipedia.org/wiki/Ecoturism>
- <http://www.eco-romania.ro/library/upload/documents/2012-03-30-21-21-35-cf90e.pdf>
- http://www.mdrap.ro/userfiles/Criterii_destinatie_ecoturism.pdf

Ez a tájékoztató az „Erdély Deltája: a helyi közösségek bevonása a Füzese-vízgyűjtő medence nedves területeinek a menedzselésébe” projekt keretén belül kerül kiadásra. A projektet megvalósítják a Füzese vízgyűjtő medence védett területeinek őrei - az Ecotransilvania és az Ecochoice Egyesületek.